

PHÂN TÍCH HAI KHỔ CUỐI BÀI THƠ ĐOÀN THUYỀN ĐÁNH CÁ CỦA HUY CẬN

1. Cảm nhận hai khổ thơ cuối bài thơ Đoàn thuyền đánh cá của Huy Cận

Huy Cận là một trong những nhà thơ của phong trào thơ Mới có một giọng điệu riêng với những khác biệt về sự vĩnh hằng trong vũ trụ rộng lớn đầy nhân ái trải rộng và bao dung trong thế giới mệnh mang diệu kì và đầy bí ẩn, con người là thực thể bao trùm là nét nhấn mạnh của sự xoay vần vũ trụ cảm hứng trong thơ ông với những kì vĩ của đất trời với những khát khao vươn tới cái đẹp của con người đã khiến cho thơ ông có một sức hấp dẫn đặc biệt. Đọc thơ ông người ta được đi qua thế giới của mây trời sông nước, ta nhận ra ở ông nét tài hoa của người thợ chạm khắc ngôn ngữ để thiên nhiên trời đất sống dậy. " Đoàn thuyền đánh cá" là bài thơ tiêu biểu. Trong bài thơ ta ấn tượng nhất với hai khổ thơ cuối:

Khổ thơ đầu của bài thơ đã gây ấn tượng cho người đọc bởi chất thơ chất lãng mạn theo nhịp điệu tiếng sóng vỗ. Chao ôi, hãy lắng tai nghe âm hưởng của bài ca lao động khỏe khoắn vang lên từ xa. Trông kia, mặt trời đang xuống biển, cảnh hoàng hôn hiện lên thật đẹp. Với biện pháp so sánh " mặt trời" được ví như "hòn lửa" cùng biện pháp nhân hóa đặc sắc " Sóng đã cài then, đêm sập cửa." miêu tả cảnh về đêm thật kỳ vĩ tráng lệ, mặt trời đang lặn dần vào lòng đại dương mệnh mông buông xuống. Không xe lạnh mà ngược lại ta còn thấy ấm áp biết nhường nào. Phải chăng bầu trời và mặt biển bao la là ngôi nhà vũ trụ trong khoảng khắc phủ bóng tối mịt mù. Dường như lúc đất trời đang đi vào trạng thái nghỉ ngơi cũng là lúc con người bắt đầu một ngày lao động mới, đó là ra khơi đánh cá. Không phải từng chiếc thuyền lẻ tẻ đi biển mà cả đoàn thuyền một sức mạnh của cuộc đời đổi thay, chữ " lại" trong ý thơ" lại ra khơi" vừa khẳng định nhịp điệu lao động của người dân chài đã đi vào ổn định, nề nếp, khúc hát lên đường vang động, gió biển thổi mạnh, cánh buồm căng gió. Nghệ thuật liên tưởng kết hợp với hình ảnh ẩn dụ thể hiện một hiện thực đó là niềm vui là khí thế phơi phơi mạnh mẽ lạc quan của dân chài trên biển.

Một lần nữa hãy nghe tiếng hát âm vang ở trên biển khơi đang dội vào:

"Câu hát căng buồm với gió khơi,

Đoàn thuyền chạy đua cùng mặt trời.

Mặt trời đội biển nhô màu mới

Mắt cá huy hoàng muôn dặm phơi."

Đến đây, câu hát đã theo hết hành trình của người dân chài, cấu trúc lặp đoạn đầu cuối đã làm vang lên niềm vui lao động làm giàu đẹp cho quê hương, con thuyền và mặt trời được nhân hóa. Con thuyền lướt sóng như chạy đua cùng thời gian, giành lấy thời gian để nhanh chóng về bến. Hình ảnh mặt trời lại hiện lên làm cho "Mắt cá huy hoàng muôn dặm phơi" muôn ngàn mắt cá lấp lánh, ý thơ phảng phất không khí thần thoại anh hùng ca lao động đó là niềm vui cho niềm vinh quang của người lao động khi gặt hái thành công.

Tóm lại, với hai khổ thơ cuối Huy Cận đã vẽ lên trước mắt người đọc bức tranh sau một đêm lao động vất vả, người dân cùng nhau kéo lưới, về bến. Đồng thời thông qua đó thể hiện niềm tin vào cuộc sống mới, người dân được hạnh phúc ấm no "đón nắng hồng" trong cuộc sống xã hội chủ nghĩa.

2. Khổ thơ cuối bài thơ Đoàn thuyền đánh cá của Huy Cận có gì đặc biệt, nếu có em hãy chứng minh điểm đặc biệt đó

Huy Cận một nhà thơ nổi tiếng, ông đã sáng tác ra rất nhiều bài thơ hay và ý nghĩa năm 1958, tại vùng biển Quảng Ninh bài thơ "Đoàn thuyền đánh cá" được ông sáng tác lúc này chính là thời kì mà đất nước ta xây dựng và phát triển kinh tế văn hóa tại miền Bắc. Bài thơ này được xếp vào những bài thơ hay nhất ghi lại cảnh nhân dân ta được lao động tự do, tự do xây dựng cuộc đời mình.

Nếu các khổ thơ đầu nói về chuyến hành trình đánh cá gian lao và vất vả trong không khí tươi vui của đất nước, hân hoan tung bừng cùng nhau thi đua với khung cảnh thiên nhiên đẹp đẽ thì khổ thơ cuối tác giả miêu tả cảnh đoàn thuyền đánh cá trở về trong bình minh:

*"Câu hát căng buồm với gió khơi,
Đoàn thuyền chạy đua cùng mặt trời.
Mặt trời đội biển nhô màu mới
Mắt cá huy hoàng muôn dặm phơi."*

Huy Cận sử dụng biện pháp đầu cuối tương ứng. Câu đầu khổ cuối lặp lại với câu cuối khổ đầu như là điệp khúc của thơ ca. Như vậy câu hát đã theo hành trình của người dân chài lướt với niềm lạc quan, tin tưởng và vui sướng. Điều này nhấn mạnh niềm vui lao động làm giàu quê hương đất nước của người dân chài.

Đoàn thuyền trở về trong câu hát hân hoan, phấn khởi với những khoang thuyền đầy ắp cá với tư thế hào hùng khẩn trương "chạy đua cùng mặt trời" giành lấy thời gian, tranh thủ thời gian để lao động. Đoàn thuyền ở đây sánh ngang cùng vũ trụ, là hình ảnh hoán dụ để chỉ người dân trong tư thế sóng ngang cùng vũ trụ. Trong cuộc chạy đua này con người đã dành

được chiến thắng. Khi "Mặt trời đội biển nhô màu mới" thì "Mắt cá huy hoàng muôn dặm phơi."

"Mặt trời đội biển nhô màu mới" là hình ảnh nhân hóa vẽ đẹp ngày mới như một huyền thoại rực rỡ. Ở đây ta bắt gặp một hình ảnh mặt trời khác không phải mặt trời của thiên nhiên mà là mặt trời của muôn loài mắt cá long lanh trong buổi bình minh. Ý thơ phảng phất không khí thần thoại, bản hùng ca lao động.

Câu kết đã diễn tả ánh mặt trời đã điểm tô cho những thành quả lao động thêm rực rỡ, muôn mắt cá như muôn mặt trời tỏa sáng huy hoàng, góp phần làm đẹp thêm trời biển quê hương. Đó là niềm vui chiến thắng, niềm vui đủ đầy khi được mùa tôm cá, niềm vinh quang bình dị của người lao động.

Qua khổ thơ ta thấy thuyền và người luôn nổi bật giữa vũ trụ và niềm vui chiến thắng cũng mang lại tầm vóc lớn lao. Văn chương Việt Nam sau năm 1945 không chỉ khắc họa hình ảnh các anh bộ đội cứu nước mà còn vẽ lên chân dung của những người lao động xây dựng xã hội chủ nghĩa. Bài thơ nói về những con người đang ngày đêm cống hiến sức lực của mình cho đất nước.

Với cách sử dụng ngôn ngữ phong phú và đa dạng rất nhiều màu sắc Huy Cận đã làm nổi bật lên vẻ đẹp của những người lao động tại vùng biển và cho chúng ta thấy những gì đẹp nhất ở vùng biển tươi đẹp này. Bài thơ viết lên với tinh thần sáng khoái mang đậm màu sắc lạc quan và yêu đời của tác giả.

3. Phân tích hai khổ thơ cuối bài thơ Đoàn thuyền đánh cá của Huy Cận

Nếu như bài thơ "tiểu đội xe không kính" là bài ca về lòng dũng cảm, ý chí, trái tim thiết tha đối với Miền Nam, của những lái xe không kính thì "đoàn thuyền đánh cá" lại là khúc tráng ca về công cuộc lao động của con người trong công cuộc xây dựng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc trong những năm đầu sau giải phóng. Trong bài thơ ta ấn tượng nhất với hai khổ thơ cuối:

*" Sao mờ, kéo lưới kịp trời sáng,
Ta kéo xoăn tay chùm cá nặng,
Vẫy bạc đuôi vàng lóe rạng đông,
Lưới xếp buồm lên đón nắng hồng.
Câu hát căng buồm với gió khơi,
Đoàn thuyền chạy đua cùng mặt trời.*

*Mặt trời đội biển nhô màu mới
Mắt cá huy hoàng muôn dặm phơi"*

Bài thơ mở đầu bằng hình ảnh "mặt trời xuống biển" và kết thúc bằng "mặt trời đội biển", phản ánh một đêm lao động trọn vẹn của ngư dân trên biển. Các khổ thơ đầu trong bài thơ đã diễn tả cảnh đoàn thuyền ra khơi, cảnh đánh cá. Đến hai khổ cuối thể hiện một đêm lao động trôi qua nhanh, và đoàn thuyền đánh cá trở về.

Sau khung cảnh đánh cá, cảnh kéo lưới lúc trời gần sáng hiện lên thật đẹp thật khỏe khoắn:

*"Sao mờ, kéo lưới kịp trời sáng,
Ta kéo xoăn tay chùm cá nặng,
Vẩy bạc đuôi vàng lóe rạng đông,
Lưới xếp buồm lên đón nắng hồng"*

Những người ngư dân đang cùng nhau kéo lưới, kéo "chùm cá nặng". Biết bao nhiêu cơ man nào là cá mắc vào lưới như những chùm trái cây treo lủng lẳng. Từng chùm cá được những cánh tay khỏe mạnh kéo lên khỏi mặt nước "ta kéo xoăn tay". Khoang thuyền của người ngư dân đầy ắp cá. Huy Cận là một người nghệ sĩ thực thụ khi ông bắt được cái hồn của tạo vật: màu vàng của đuôi cá, màu bạc của vẩy cá dưới ánh trăng lúc rạng đông đều sáng lấp lánh tuyệt đẹp. Nhà thơ đã đưa màu sắc của thiên nhiên kì diệu làm nên màu sắc của cuộc sông ấm no. Cảnh đánh cá của người dân chài đã cho ta thấy được không khí lao động vừa lãng mạn vừa hăng say, lao động thực sự trở thành niềm vui của cuộc đời, những con người mới trong xã hội mới đã biết trân trọng những giá trị của lao động. Người dân trong bài thơ là hiện thực của cuộc sống cần lao với hình ảnh người dân chài mang bao phẩm chất cao đẹp của con người Việt Nam. Vị mặn mà của biển cả mang đến hương vị nồng ấm của cuộc sống. Hình ảnh "đón nắng hồng" đã thể hiện niềm tin vào cuộc sống mới, cuộc sống xây dựng xã hội chủ nghĩa.

Một đêm qua đi khi ánh bình minh ló dạng cũng là lúc một ngày mới bắt đầu. Và lúc đó là khung cảnh trở về của đoàn thuyền:

*"Câu hát căng buồm với gió khơi
Đoàn thuyền chạy đua cùng mặt trời.
Mặt trời đội biển nhô màu mới
Mắt cá huy hoàng muôn dặm phơi".*

Đoàn thuyền trở về đem theo trong khoang đầy ắp cá tôm, đó cũng là lúc người dân chài cất cao tiếng hát lần thứ ba. Trong bài thơ ta đã gặp hai câu hát ở các khổ thơ trước của bài:

"Hát rằng: cá bạc biển Đông lặng"

Và:

"Ta hát bài ca gọi cá vào"

Tiếng hát trong khổ thơ cuối mang niềm sung sướng hạnh phúc sau một đêm lao động vất vả. Con thuyền và mặt trời với nghệ thuật nhân hóa, cấu trúc song hành đã tạo nên không khí khẩn trương hối hả. Hình ảnh mặt trời đội biển tỏa ánh sáng bao trùm đại dương bao la, con thuyền phóng như bay về bến cướp lấy thời gian làm nên sự hối hả hào hứng chẳng khác lúc ra khơi. Tiếng hát mừng chiến thắng lan tỏa ra khắp không gian mênh mông hòa theo âm vang sóng vỗ tạo nên một khúc ca tuyệt đẹp về cuộc đời. Niềm hạnh phúc dâng trào trong lòng những người lao động chân chính. Bằng mồ hôi xương máu bằng trí tuệ và nhiệt tình người dân miền biển đã góp cho khúc nhạc quê hương một bài ca cuộc sống. Sự hào hứng hay chính là niềm hạnh phúc của thành quả lao động đem đến sức sống vĩnh viễn đối với người lao động Việt Nam.

Tác giả miêu tả đoàn thuyền đánh cá theo vòng tuần hoàn của thời gian, từ đêm hôm trước tới sáng ngày hôm sau. Và theo mạch cảm xúc của bài thơ đó là khúc hát vang vọng, ca ngợi tinh thần lao động hăng say để xây dựng quê hương đất nước, trở thành hậu phương vững chắc cho miền Nam ruột thịt.